

## Verslag van het Bestuur der Afdeeling Nieuipoort.

(JULI 1883 — JULI 1884).

---

### Leden.

Dit bestuurjaar zag nogmaals ons ledengetal stijgen: in plaats van 123 leden, die onze Afdeeling telde op Juli 1883, bezitten wij er heden 135. Dit getal ware nog veel aanzienlijker, zoo niet verscheidene leden onze stad hadden verlaten of ons door overlijden waren ontnomen.

Wanneer wij op den afgelegden weg terugblikken en dit getal vergelijken met dat van 72 leden, welk onze Afdeeling in 1879 uitmaakte, en dat alsdan met reden aanzien werd als het te bereiken toppunt, dan moet eenieder bekennen, dat ons werk met groote schreden vooruitgaat, en dat wij de vijanden van onderricht meer en meer den weg versperren.

### Voordrachten.

Den onwetende of weinig geletterde zijne rechten en plichten doen kennen, bij hem de zucht naar kennis en wetenschap doen ontstaan, de duisternissen, die zijnen geest omhullen, voor het licht der beschaving doen verdwijnen, daartoe zijn de openbare voordrachten het doelmatigste middel, en daarom beschouwt onze Afdeeling ze als hare voornaamste werkzaamheid. Deze voordrachten vallen daarbij gansch in den smaak onzer bevolking en telkenmale is de ruime zaal van stadsschouwburg opgepropt met toehoorders, bijzonderlijk uit de volksklas, welke daar niet alleen aan de heilzame bron van onderwijs en plichtenkennis putten, maar tevens den weg naar kroegen en braspertijen vergeten.

Drie openbare voordrachten werden dit jaar gegeven:

- 4 November 1883. *Gouverneur Vrambout*, door den Heer  
J. SABBE, van Brugge.  
9 November. *De vorming der wereld*, door den Heer  
J. MAC LEOD, van Gent.  
13 Januari 1884. *Vlaanderen in het verledene, tegenwoor-  
dige en toekomstige*, door den Heer  
H. HAERYNCK, van Brussel.

Nog vier voordrachten werden den leden en hunnen huis-  
gezinnen aangeboden, in het lokaal der Afdeeling:

- 14 October. *De steenkolen*, door den Heer L. POLDERMAN,  
leeraar aan de middelbare school onzer  
stad.  
18 November. *Chapuis*, door den Heer A. SMEDIS, leeraar  
aan de middelbare school onzer stad.  
30 December. *De werkmán en het werk*, door den Heer  
A. HAELEBRECHT, leeraar aan de middel-  
bare school te Gent.  
9 Maart. *De rederijkamers*, door den Heer KESTELOOT-  
VAN DRIESSCHE, van Nieupoort.

Voor het muzikaal gedeelte, dat telkens deze voor-  
drachten voorafging en volgde, verdient in de eerste plaats  
het *Philharmoniek Genootschap* onzer stad, dat ons in alle  
omstandigheden bij den eersten oproep ter zijde stond, onze  
welgemeende erkentenis. Bedanken wij insgelijks Mejjuffers  
THIELEN, MARIA DE SWARTE en LUCIA MEYNNE; de Heeren  
DUMONT, van Oostende, VAN ACKER, van Brugge, WEINE,  
GELAUDE, FEYS, VERMEERSCH en VAN DE CASTÉELE, van Dix-  
mude, J. BECKAERT, van Blankenberge, FRANS BOGAERT,  
JAN GOMMERS, HONORÉ DE SWARTE en LODEWIJK VLEGHE,  
van Nieupoort; alsook de *Maatschappij van Rhetorika* en  
inzonderheid hare werkende leden, welke zich met eene der  
voordrachten voor onze leden uitsluitend gelastten. Onze

Afdeeling nam deze gelegenheid waar om aan den Heer Lodewijk Van der Straeten, het oudste werkend lid van Rhetorikā eene prachtige lauwerkroon te schenken. Onze Voorzitter, de Heer P. De Swarte, zijn oude tooneelnakker, wenschte hem in hartroerende woorden geluk over zijn moed en standvastigheid, hem herinnerende, onder luide bravos dat het juist in hetzelfde lokaal was, dat de Heer Van der Straeten over 44 jaren voor de eerste maal de planken betrad.

Onmogelijk dit hoofdstuk te eindigen, zonder eene bijzondere hulde te brengen aan Juffer SIDONIE DELPORTE, van Nieupoort, welke, alle vooroordeel en misplaatsten hoogmoed ter zijde leggend, de eerste, sedert het bestaan onzer Afdeeling, als zangster optrad en ons op eene lieve romance vergastte. Hopen wij dat dit moedig voorbeeld vele navolgers vinden zal.

#### Onderwijs.

Telken jare hebben wij het genoeg vast te stellen dat de leerlingen onzer middelbare school, in den bijzonderen prijskamp voor Nederlandsche taal, op voortreffelijke wijze uitmunten. Dit jaar behaalden de leerlingen L'hoir den 3<sup>en</sup> accessit in Categorie A en Leo Roelandts den 1<sup>sten</sup> prijs in Categorie C. Dit strekt zeker ter eere onzer befaamde middelbare school, doch wij gelooven dat het Willems-Fonds door zijne gedurige aanmoedigingen, door de rijke geschenken, welke het den bekroonden jaarlijks overhandigt, op een gedeelte dezer schitterende overwinningen mag aanspraak maken. De jonge Heeren L'hoir en Roelandts ontvingen ieder een vijftigtal boekdeelen, allen werken van de voornaamste Vlaamsche schrijvers.

Ten einde zooveel mogelijk nut te trekken uit de nieuwe kieswet, welke aan het onderwijs het stemrecht voor pro-

vincie en gemeente toekent, en krachtens artikel 1 der Algemeene Grondslagen van het Willems-Fonds, werd er in Algemeene Vergadering onzer Afdeeling eenparig besloten, aanstonds openbare leergangen in te richten om de kandidaten tot hun examen voor te bereiden. Daar het niet in onze macht was dadelijk deze cursussen tot stand te brengen, werden ze begonnen, onder het beheer van het Stadsbestuur, met de medewerking der *Vrijzinnige Vereniging*. Onder de bekwame leiding onzer ijverige officiele onderwijzers hebben zij veel goed teweeggebracht; niet alleen hebben zij ons kiezerskorps met een aantal verlichte kiezers vermeerderd, maar ook de kennis van menigen burger en werkmán in ruime mate doen aangroeien.

Dit jaar werd aan de middelbare school onzer stad een leergang voor zeevaart gevoegd. Met spijt moeten wij bekennen, dat die maatregel, waarvan wij zooveel goeds verwachtten, en waarop onze Afdeeling sedert jaren zoo zeer had aangedrongen, als uitslag weinig of niets oplevert. Had men dien cursus in het Nederlandsch gegeven op dagen en uren, waarover onze werklieden en jonge zeevaarders het best konden beschikken, zeker ware onze hoop niet teleurgesteld; maar neen, het Fransch, dat den werkmán gansch onbekend is, moest den voorrang hebben, den Zaterdag, wanneer het eenieder moeilijk valt zijn werk te verlaten, werden de lessen gegeven. De cursus zelf is voor alwie met meet-, werktuig- en aardrijkskunde niet kan omspringen, ontoegankelijk. Wij drukken den wensch uit dat die leergang meer practisch zij, dat de benamingen der zeevaarders onzer kust en de Nederlandsche taal gebezigd worden, in een woord dat men eene matrozenschool opene, in den zin van die, welke te Oostende zooveel vruchten oplevert; zoo doende zullen velen deze lessen met vlijt en nut volgen.

### Boekerijen.

Sedert lang reeds was onze Afdeeling er op bedacht volksboekerijen op den buiten in te richten. Wenschelijk ware het dat ieder dorp eene openbare boekzaal, hoe gering ook, bezate, welke in die nog gansch aan den geestelijken invloed overgeleverde oorden, als een brandpunt zou schitteren, welks heldere stralen tot in de nederigste hut zouden doordringen en bijgeloof en valsche stelsels voor hunnen glans doen wijken.

De boekzaal, die wij te Ramskapelle stichtten, beantwoordt volkomen aan onze verwachting. Dank aan den onverpoosden ijver van den diepbetreurden Gustaaf De Witte, wien de dood ons te vroeg ontrukte, is de leeslust in dit dorp reeds ingeworteld. Dit jaar werden er in die gemeente 443 boeken door 150 lezers ontleend.

Het aanwinnen van eenige leden te Keyem heeft ons ondanks onze geringe geldmiddelen tot het besluit doen komen aldaar eene boekerij te stichten. Wij houden ons onledig met het uitkiezen, verzamelen en aankopen van werken voor deze bibliotheek bestemd.

Wat aangaat de volksboekerij van Nieupoort, wij mogen ons immer in haren gestadigen bloei verheugen. Dit jaar werden 2323 boeken aan 500 lezers uitgegeven. Iets ontbrak ons evenwel nog in onze boekerijen, namelijk een catalogoog. Hoewel onze geldelijke toestand op verre na niet schitterend is, hebben wij de noodzakelijkheid ingezien dezer opoffering, en binnen weinige weken zal de volledige boekenlijst voorhanden zijn.

Onze boekerijen ontvingen de volgende geschenken: van de Heeren Loppens 2 boekdeelen, Des. Bogaert 10 fr., Leonce Bourgognie 6 boekdeelen, Paul Fredericq 30 boekdeelen, Frans De Brauwere 3 boekdeelen; Schwarts 1 boekdeel, Van Driessche 18 boekdeelen, van het Staatsbestuur

23 boekdeelen en van het Algemeen Bestuur van het Willems-Fonds de uitgaven in den loop des jaars verschenen. Nog verscheidene giften in geld werden gedaan beloopende te zamen tot de som van 70 fr.

Onlangs verloor de Vlaamsche Beweging twee harer beste strijders: Hendrik Conscience, die onze taal door zijne menigvuldige werken onsterfelijk heeft gemaakt, overleed te Brussel. Onze Afdeeling bleef niet ten achter, wanneer een oproep gedaan werd tot het oprichten van een praalgraf aan den vermaarden romanschrijver. Zonder toeven hielden de leden onzer Afdeeling zich bezig met het inzamelen van gelden, en eene som van meer dan honderd frank werd aan het hoofdcomitee overhandigd.

Ons hoekje van Vlaanderen had kort daarna het verlies te betreuren van Dixmude's beroemde dichteres, Mevrouw Van Ackere-Doolaeghe. In naam onzer Afdeeling werd bij het graf der afgestorvene eene lijkrede uitgesproken door onzen achtbaren Voorzitter.

Dit is het beknopt overzicht onzer werkzaamheden gedurende het afgelopen bestuurjaar. Hebben wij eenig goeds teweeggebracht, en zijn wij onder zedelijk opzicht aan burger en werkman ten nutte geweest, ruimschoots zullen wij ons voor onze pogingen vergoed achten en met nieuwen moed zullen wij aan de ontslaving en de verlichting des volks arbeiden.

#### Rekening over het dienstjaar 1883-1884.

##### MIDDELEN.

| Gewone middelen.                                                                                | Fr. C. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Aandeel in de bijdragen der leden . . . . .                                                     | 265 00 |
| Buitengewone middelen.                                                                          |        |
| 1. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de volksboekerijen . . . . .              | 150 00 |
| 2. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de andere werkzaamheden der Afdeeling . . | 150 00 |

|                                                        | Fr. C. |
|--------------------------------------------------------|--------|
| 3. Opbrengst der omhalingen in de voordrachten. . .    | 216 00 |
| 4. Verschillige ontvangsten en giften . . . . .        | 170 00 |
| 5. Vergoeding wegens het verzenden van boekwerken. . . | 47 70  |
| Totaal der middelen. . . . .                           | 998 70 |

# LASTEN.

| A. Voordrachten, enz.                                                | Fr. C. |          |
|----------------------------------------------------------------------|--------|----------|
| 1. Huur, verwarming en verlichting der zaal . . .                    | 72 75  |          |
| 2. Vergoeding aan sprekers en zangers, huur<br>eener piano . . . . . | 265 00 |          |
| 3. Verschillige en onvoorziene uitgaven. . .                         | 161 25 |          |
|                                                                      |        | 499 00   |
| B. Volksboekerijen.                                                  |        |          |
| 1. Aankoop van boeken . . . . .                                      | 136 77 |          |
| 2. Inbinden van boeken . . . . .                                     | 47 50  |          |
|                                                                      |        | 184 27   |
| C. Bestuur.                                                          |        |          |
| 1. Briefwisseling, enz. . . . .                                      | 18 75  |          |
| 2. Drukkosten . . . . .                                              | 56 33  |          |
| 3. Bode . . . . .                                                    | 30 00  |          |
| 4. Verschillige uitgaven . . . . .                                   | 18 75  |          |
|                                                                      |        | 123 83   |
| D. Schadelijk slot der rekening 1882-1883. . . .                     | 384 53 |          |
| Totaal der lasten. . . . .                                           |        | 1,191 68 |

# OVERZICHT.

|                                 |              |
|---------------------------------|--------------|
| Uitgaven . . . . .              | fr. 1,191 68 |
| Ontvangsten . . . . .           | " 998 70     |
| Te kort op 30 Juni 1884 . . . . | fr. 192 98   |

Begrooting van het dienstjaar 1884-1885.

# MIDDELEN.

| Gewone middelen.                            | Fr. C. |
|---------------------------------------------|--------|
| Aandeel in de bijdragen der leden . . . . . | 275 00 |

| Buitengewone middelen.                                      | Fr. C. |
|-------------------------------------------------------------|--------|
| A. 1. Opbrengst der omhalingen in de voordrachten . . . . . | 135 00 |
| 2. Verschillige ontvangsten . . . . .                       | 180 00 |
|                                                             | <hr/>  |
|                                                             | 315 00 |
| B. Vermoedelijke toelagen van het Algemeen Bestuur.         |        |
| 1. Voor de volksboekeringen . . . . .                       | 150 00 |
| 2. Voor de andere werkzaamheden der Afdeeling . . . . .     | 150 00 |
|                                                             | <hr/>  |
|                                                             | 300 00 |
| Totaal der middelen. . . . .                                | 890 00 |

# LASTEN.

| A. Voordrachten, enz.                                             | Fr. C.   |
|-------------------------------------------------------------------|----------|
| 1. Huur, verwarming en verlichting der zaal.                      | 50 00    |
| 2. Vergoeding aan sprekers en zangers, huur eener piano . . . . . | 250 00   |
| 3. Verschillige en onvoorziene uitgaven . . . . .                 | 150 00   |
|                                                                   | <hr/>    |
|                                                                   | 450 00   |
| B. Boekerijen.                                                    |          |
| 1. Aankoop van boekwerken . . . . .                               | 150 00   |
| 2. Inbinden van boekwerken . . . . .                              | 60 00    |
| 3. Verschilligen . . . . .                                        | 40 00    |
| 4. Vervaardigen eener boekenlijst. . . . .                        | 100 00   |
|                                                                   | <hr/>    |
|                                                                   | 350 00   |
| C. Bestuur.                                                       |          |
| 1. Briefwisseling . . . . .                                       | 20 00    |
| 2. Drukkosten. . . . .                                            | 40 00    |
| 3. Bode. . . . .                                                  | 42 00    |
| 4. Verschillige uitgaven. . . . .                                 | 25 00    |
|                                                                   | <hr/>    |
|                                                                   | 127 00   |
| D. Schadelijk slot 1883-1884 . . . . .                            | 192 98   |
| Totaal der lasten. . . . .                                        | 1,119 98 |

*De Verslaggever,*  
L. SEUNTIJENS.

Bestuur der Afdeeling Nieuipoort voor 1884-1885.

P. DE SWARTE, *voorzitter*; L. SEUNTIENS, *eerste schrijver*; L. GOMMERS, *tweede schrijver*; F. A. DE BRAUWERE-KESTELOOT, *schatbewaarder*; D. JACQUART, *boekbewaarder*; L. DE JAEGHER-MEYNNE en L. POLDERMAN, *leden*.

---

Verslag van het Bestuur der Afdeeling St-Nikolaas.

(AUGUSTUS 1883 — JULI 1884).

---

De grootste bezorgdheid onzer Afdeeling in het afgelopen dienstjaar was de quaestie van het onderwijs. Verleden jaar reeds hebben wij met genoegen mogen vaststellen dat het grootendeels aan het initiatief onzer Afdeeling te danken is dat het Gouvernement hier eene staats middelbare school heeft gesticht.

Wij hebben met bijval verschillende malen stappen aangewend om verbeteringen aan de inrichting dezer school te bekomen.

Ten gevolge der laatste kishervorming, welke de bekwaamheid nevens het cijsrecht plaatst voor de uitoefening van het kiesrecht op provinciaal en gemeentelijk terrein, hebben wij het noodig geoordeeld kiesleergangen in te richten. Alhoewel onze kas hierdoor nog al te lijden heeft gehad, zijn wij gelukkig te mogen vaststellen dat onze pogingen niet vruchteloos gebleven zijn. Het werk der volksvoordrachten hebben wij ook niet uit het oog verloren. Vier voordrachten werden in den loop van verleden winter gegeven. Telkens trad onze secretaris als spreker op. Op het laatste feest was hij dan ook het voorwerp eener vleiende betooging van wege de leden. Al onze concert-